

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény  
Margitai József szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:  
Fischel Fülöp könyvkereskedése.  
Ide küldendő az előfizetési díjak nyilvántartás és hirdetések.

Hirdetések jutányosan számítatnak.

# MURAKÖZ

Előfizetési árak:  
Egész évre . . . . . 8 kor  
Fél évre . . . . . 4 kor  
Negyed évre . . . . . 2 kor  
Egyes szám ára 20 fill.

Hirdetések elfogadtatnak:  
Budapest: Goldberger A. V. és  
Eckstein B. hird. irod. Bécsben  
Schalek H., Dukas M., Oppelk A.  
»Altalános Tudósító« hirdetési osztálya Budapest.

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Nyitár petítóra 20 fill.

A »Csáktornyai Takarékpénztár«, »Muraközi Takarékpénztár«, a »Csáktornya Vidéki Takarékpénztár« s a t. hivatalos közlönye.

## A távozó közoktatásügyi miniszter.

Dr. Wlassics Gyula volt közoktatásügyi miniszternek, körületünk orsz. képviselőjének Ő Felseje a király a Lipót-rend tagykeresztjét adományozta fáradszaktalan buzgalommal tett hű és kiváló szolgálatainak elismerésül.

A távozó kultuszminiszter büszkén tekinthet vissza közel egy évtizedes miniszteri működésére. Az Ő neve aranybetűkkel van a magyar paedagogia történetébe beírva, mert ő öntötte életet a nagy Eötvös eszméibe; a magyar kultúrát minden fokon s minden vonalon emelte, a tanítói állásnak erkölcsi és anyagi előmenetelt biztosított. Az ő működése igazán áldást hozó volt a nemzetre, a közoktatásügyre s örök hála kötelező a mostani s a jövő tanító-nemzedékre nézve. Távozó miniszter úr bizonyára ezután sem fogja megvonni szeretetét a haza tanítósgától és a most már teljesen független állásában ezután is szószólója lesz a tanítósg ügyeinek. Távozó miniszter úr a csáktornyai állami tanítóképző-intézet igazgatóságához 4239-ik eln. szám alatt a következő bucsuzó sorokat intézte:

Ő Cs. és Apost. Kir. Felseje ez évi november hó 3-án kelt legfelsőbb elhatározásával állásomról való lemondásomat legkegyelmesebben elfogadni méltóztatott.

Midőn erről az igazgatóságot tudomás végeztél értesítem, megragadom az al-

kalmat, hogy szívem mélyéből mondjak köszönetet azért az odaadó lelkes támogatásért, melyben engem mindenkor szíves volt támogatni.

E lelkes támogatásból merítettem erőt és kitartást a nemzeti művelődés érdekében kifejtett munkásságomban.

Ha 8 es három negyedévi közoktatási kormányzásomnak van olyan eredménye, a melyert küzdeni szép feladat volt; búcsúzásom percében szíves örömmel megvallom, hogy mindazt első sorban a magyar nemzet áldozat készségének, de rögtön hozzá kell tennem: az igazgatóságnak és a vezetése alatt álló tudományos szellemű, a nemzet nemes eszményeivel összeforrasztani törekvő magyar kultúr harcosok: a magyar tanár- illetve tanítói-világ becses támogatásának köszönhetem. Hozzájuk fordítom mindannyiszor, valahányszor nagyfontosságú szervezeti kérdések megoldásán fáradoztam és ők szerető gondnal vetek részt mind az előkészítés, mint pedig a végrehajtás nagy munkájában.

Magamnak elég jutalom az a tudat, hogy lelkeim egész melegségével és tehetőségem egész erejével közremunkáltam a magyar kultúra elővitelén.

Szeretett munkatársaimat újból köszönettel, arra kérem az igazgatóságot, tartson meg továbbra is szíves emlékezetében.

Budapest, 1903. évi november hó 3-án

Wlassics.

Távozó miniszter úr a csáktornyai polgári iskola igazgatóságához és tanító-testületéhez is intézett meleg hangú búcsuzó-sorokat.

A csáktornyai tanítóképző-intézet tanári testülete f. hó 6-án tartott rendes üléséből kifolyólag a következő sorokat intézte volt miniszter urhoz:

»Fájó érzéssel veszünk tudomást Nagyméltóságod elhatározásáról; mert amily kedves emlékekkel gondolunk vissza Nagyméltóságod működésére, annyira tudjuk, mily veszteség érte visszavonulásával a tanügyet s általa a magyar kultúrát, mely az elmúlt 9 éven belől szorosan össze volt forrva Nagyméltóságod eredményes hivatalos működésével.

Nem volnánk odaadó munkásai a tanítóképzésnek s nem lettünk volna eddig is buzgó harcosai azoknak az eszméknek, melyeket bölcs kormányzással folyamán Nagyméltóságod lelkesedésével hirdettél, szeretettel ápoll s kitartással terjesztelt, ha közömbösen fogadnók híret Nagyméltóságod távozásának.

Amikor mely bánatunknak adunk tehát a búcsúzás pillanatában kifejezést, fogadjon Nagyméltóságod; atyai gondoskodásért s jóakarataért, melylyel a tanítóképzés ügyét minden alkalommal fölkarolni kegyeskedett; s azért a gyöngéd figyelméért, melyet tanítóképző-intézetünkkel szemben nem egy esetben tanúsítani méltóztatott: legforróbb hálaunktól áthatott

## TÁRCSA.

### Fráter György.

(Ballada.)

Alvinc vára rostélyain  
Minden áldott éjjel,  
Átkos kuvik vijjog, burran,  
Meg-meg síva tova surran . . .  
Hej, de komor vészjel!  
A gyász kit emészt el?

Testőrrivel Martinuzzi  
Ma jöve Lippárul.  
Elesigázott lelke, teste,  
A pihenőt váltig leste . . .  
Kapú csőrep, zárul . . .  
. . . Tán nem örök zárul?!

Alvinc vára neszes újra,  
Új zaj csördül benne.  
Castaldo s Pallavicini  
Jőnek béke-kupát inni.  
Ha egriből telne . . .  
Vidúlna kedv s elme . . .

Alvinc várát zsinat őrli,  
Kancsó, kupa koccan . . .  
Tivornyáz a két cimborá,  
Mintha von' a gazda tora . . .  
Orv, vád sunyit mostan,  
A gyanú se moccan . . .

Mármoros már egész Alvinc  
Zsoldosa, hű népe.  
Csak a Bosszú józan, imett', . . .  
Fráter serge tegnap kiment . . .  
S ott, ki hada lép be!?  
Ferrár megy elébe!?

Derüs éjre borús hajnal . . .  
Fráter György imázik.  
Talan amig békeért esd,  
Szakad reá az örök est . . .  
A gyilok cikázik . . .  
Egy pere még a gyászig . . .

Csatára kel a haldokló,  
Pogány, bész tusára.  
Pisztoly dörgés, halálhörgés,  
Szitok, átok, . . . villog a kés . . .  
Nagy élet nagy ára.  
Új seb a — hazára.

. . . Alvinc vára néma ismét,  
Siri-csöndes, újra . . .  
Teteme: konc, ölyű falja . . .  
Szennyes árok ravatalja.  
Sirját pucok túrja . . .  
Vihar a kántorja . . .

. . . Mégis él ő újra. — —  
Ez a lángész sorja.

Irta: Haller Jenő.

### Az első pör.

Varga Jenő fiatal ügyvéd irodájában ül és más munka hiányában nézi az ablak előtt elszálló bárányfelhőket. Két irnoka buzgón segít neki ebben. Egyszerre csendes kopogtatás hallatszik s fiatal legény lép be alázatosan az irodába. A már előzőleg felkapott tollak szerzengne a papíron, mintha az irnokoknak rettenetes sok dolguk volna s a parasz t legény csak zavarná őket munkájukban. Idejük drága lévén, meg sem szólítják a legényt, a ki kalapját zavarában ide-oda forgatja s végre megunva a várást kérdi:

— Otthon van a tekintetes ügyvéd ur?

Az egyik irnok felpillant s közönyösen mondja:

— Nem. Várjon, tárgyaláson van.

— Kérem alásan, ha az ügyvéd ur nincs otthon, akkor máskor jövök — feleli a legény.

köszönünk kifejezését, azzal az ünnepeles kijelentéssel: hogy amiként büszkék leszünk minden körülmények között, hogy Nagyméltóságod szerény munkatársai lehetünk, úgy mindenkor az lesz a legszentebb törekvésünk, hogy lankadatlan harcosai legyünk a tanítóképzés nemzeti fontosságú szent ügyének a jövőben is!

Magunkat s a tanítóképzést továbbra is kegyes jóindulatába ajánlom, vagyunk sat. sat.

A Muraközi Tanítókör nevében Brunner Lajos elnök a következő szavakban sürögnyileg búcsuzott el a szeretett minisztertől.

Mélyen érzett bánatának ad a Muraközi Tanítókör kifejezést akkor, midőn Nagyméltóságod, a magyar tanítóság szeretett minisztere, leleszi kezéből azt a zászlót, melyet közel 9 évig fennen lobogtatva a magyar kultúra iránt érzett fenkölt gondolkodásával, bölcs belátásával oly nagy diadalra juttatott, s melynek szerény harcosai iránt oly odaadó atyai szívvel viseltetett.

A magyar kultúra terén szerzett elévülhetetlen érdemeiért a Magyarok Istenének áldását kérjük Nagyméltóságodra: a tanítóság iránt tanusított atyai jóságáért pedig a szívünkbe örökre bezárt háló és szeretet legyen részünkről a jutalom

## A tarló hántás és az őszi szántás.

A mi magyarországi gazdálkodási rendszerünk roppant nagy hibája, hogy szántóföldjeinket nem részesítjük kellő megmunkálásban, nem nevezetesen azokat, melyeket tavasszal akarunk bevetni. A talaj termőképességének pedig elengedhetetlen kelléke, hogy a tél fagyja, a hóvíz behatoljon a talajba, hogy ez által az beérjedjen, ami csak úgy lehetséges, ha a talaj mélyen fel van szántva. Okszerű a talajművelés tehát csak abban az esetben, ha aratás után lehetőleg azonnal tarlőhántást, ősszel pedig mély szántást végeztetünk, a mely esetben tavasszal nem szükséges a földeket újra szántani, csak keresztül-kasul jól megboro-

snálni, esetleg meggrubberozni s így a tavaszi vetéssel is sokkal korábban végezhetünk, a mi annak mindenesetre csak előnyére válik.

A tarlőhántásra, ami tudvalevőleg nem mély szántás, azért van szükség, hogy a mindenesetre nagy mennyiségben jelenlévő gyommagvakat alátakarjuk, hogy azok még ugyanazon évben kikeljenek s az őszi szántással megsemmisíthetők legyenek. Ha nyáron és ősszel nem szántunk, akkor e magvak csiraképességüket a következő tavaszig megtartják, amikor aláforgatván, a talajt elgyomosítjuk. De a tarlőhántás azért is szükséges, mert ilyen módon az eső jobban behatol s a napsugarak is jobban kifejthetik érlelő hatásukat. Az őszi mély szántás pedig egyrészt a már említett okok miatt, másrészt pedig azért szükséges, hogy a gyökereket vert gyomok teljesen kiirtassanak, ellenkezőleg gyökereik életképességüket tavaszig is megtartják.

Különösen a laza természetű talajon és csapadéokban szegény klíma alatt fekvő gazdaságoknak nem ajánlható az eléggé, hogy az őszi mély szántást ne mulasszák el, mert ha csak tavasszal szántanak — és akkor mindenesetre szántani kell — a talaj rendkívül kiszárad s éppen ezért nem szabad tavasszal az ősszel mélyen szántott területeket szántani, hanem csak boronálni velés előtt, mert a téli nedvesség így konzerválódik legjobban. Csak ha nagyon gyomos a talaj szabad tavasszal ismét szántani, de ez esetben is megfelelő az ősszel szántott talajon a több testű eke munkája.

Általánosan ismert tény, hogy laza talajon és esőtlen vidékeken fekvő gazdaságokban a tavasszal alkalmazott foszfortrágyák nem oly hatékonyak, mint akkor, ha ősszel szórják ki, mert a talajban nincs elég nedvesség érvényesülésükhöz. A mint azonban okszerű műveléssel biztosítjuk a téli nedvességet, ezen trágyafélék is sikeresen használhatók fel. Ezért, aki ilyen viszonyok között tavasszal kívánja a mesterséges trágyákat felhasználni, gondoskodjék előbb a talaj helyes őszi megmunkálásáról.

Erre a dolog már mind a két irnok felpillant. Mert azt már nem lehet megengedni, hogy az első cliens — mert, hisz az volt — megszökjék. S az egyik siet megegyezni:

— Ha nem várhat, menjen be az ajtón, talán már megjött az ügyvéd ur.

A legény a jelzett ajtón kopogtat, a »Szabad« szóra belép s a fiatal ügyvéddel találja magát.

— Mi járatban van? — kérdi az ügyvéd, kíváncsian szemlélve első kliensét.

— Kérem kriminalis ügyem van.

— Kriminalis? — ismétli az ügyvéd.

— Igenis kriminalis — felelé élénken a legény.

— Hát mondja el a baját.

— Hát a dolog úgy áll — kezdi a legény, — én a Virág Marit szeretem. Már rég megállapodtunk, hogy én öt elvezsem feleségül s én most meg is akarom ezt tenni. De oh mily hamis az asszonyi lélek! Miután két évig hitegetett, most mitsem akar tudni adott szaváról, mert mióta a a Jóska megjött a huszároktól, csak őt szereti, csak az ő felesége akar lenni.

Az ügyvéd kezd fészkelődni székén, idegesen hallgatja a hosszúra nyúló beszédet, de a legény ki lélekzetvétel után folytatja:

— Elemtem tegnap este utójára a Mariskához, hogy megmondjam neki, milyen csunya dolog az adott szót megszegni, hogy szemére hányjam boldogtalanságomat, melyet ő okozott. De a Marcsa csak úgy az ablakon át rám kiáltott, hogy csak menjek el, mert nekem semmi közöm sincs hozzá. Hej! tekintetes ur — megfeledeztem magamról s odaugrottam, hogy megmutassam annak a kigyónak, hogy van közöm hozzá, mert a szívem

nála van. Hanem ő a kutyát uszította rám s ez rám rohant, eltépte nadrágomat. Mari csak nagy nevetve nézte ezt és én elmentem, hanem vissza megyek majd, megölöm majd a bestiót . . . .

Az ügyvéd csitította a legényt.

— No no embert ölni nem szabad, mert az akasztófára kerülhet.

A legény megszéppent.

— De hisz tekintetes ur — folytatja, — én nem a Marit értemem, hanem a kutyát, azt a bestiót, a mely engem megtépett.

— Hát miért jött hozzám? — kérde az ügyvéd bosszankodva.

— Tessék a Virág Marit megpörölni.

— Ah! kártérítést akar az elszakadt nadrágért?

— Nem azért, ugys szakadt volt, hanem pörölje be a Virág Mariskát, hogy feleségem legyen. Mert ő nekem előbb ígérte, mint a Jóska-nak s most tartsa meg a szavát s ha nem akar hozzám jönni, hát a törvényt kényszerítse őt.

Az ügyvéd homlokán megdagadtak az erek a méregtől; ez hát az ő első kliense, ezt hát az ő első pere.

— Maga bolond — fakadt ki — ilyen pört nem lehet indítani, arra a világ egy Marcsáját sem lehet kényszeríteni, hogy olyan tökfikőhöz menjen férjhez, mint maga.

— Ügyvéd ur, nekem azt mondták, hogy maga minden pört elvállal, mert még nincs.

Az ügyvéd mérgében nyakon ütötte a legényt, ez pedig elment a kir. járásbíróshoz, mint bántott bírósághoz, hogy feljeltesse az ügyvédet.

És meglón az első pör.

Dr. Kovács Lipót.

## A zab termeléséhez.

A zab általában igénytelenebb növényeinek közé tartozik, a mit eléggé bizonyít már azon körülmény is, hogy a vetésforgóban az utolsó helyet szokta elfoglalni; részben mert igénytelen, másrészt pedig mert igen élmes növény úgy, hogy kevésbé jó vagy tápanyagokban szegény, esetleg kielt talajon is elég jó terméseket szolgáltat. Ezen tulajdonságát azonban a legtöbb helyen tulajdonságosan kihasználják, a minek azután termésmétszerszerű eredménye a csekély termés, rossz, silány minőség és alacsony hectoliter súly; mert az igaz, hogy silányabb és tápanyagokban szegényebb talajokon is megterem, mivel gyökérzete erősebb s így általa nagyobb területről képes a tápanyagokat összegyűjteni, feloldani és szervezete felépítésére fordítani, de tekintetbe kellene venni itt azt is, hogy rendszeres trágyázással s helyes műveléssel mennyivel növekedne terméshozama s számítást kellene tenni, vajjon nem fizetné-e ki magát az, ha rendszeres trágyázásban részesítenénk?

Nem hagyható figyelmen kívül továbbá az sem, hogy az ilyen módon a zab után tulságosan kiélt és kiszarolt talajt sokkal nehezebb rendes kulturállapotba hozni s annak tápanyaghiányát annyira növelni, hogy azon más igényesebb növények is megtalálják a sikeres termelésükhöz szükséges feltételeket és tápanyagokat. Ezért ha istállótrágyázásban nem is részesítjük a zabot, legalább az egyes speciális trágyákkal kellene termelésének sikerességét biztosítani s ezáltal egyuttal oda is hatni, hogy talajaink tápanyagtartalma és természetes ereje tulságosan ki ne zsaroltassék.

Ilyen speciális trágya a kálfoszfatrágya, a melyről már sok helyen kísérletek, lehet mondani nagyon sikeresen s különösen könnyebb talajnemeken, a melyek tudvalevőleg kálium hiányt szenvednek, mint a tőzeges, homokos talajok, alkalmazásával igen szép eredményekre jutottak.

Különösen igényesebb zabfélések termelésénél veendő ez figyelembe, a melyek helyes talajművelés és rendszeres trágyázás nélkül rövid időn belül degenerálódnak s akkor azután az általános vélemény róluk az, hogy »nem válnak be« pedig annak csak a termelő az oka, mert nem adta meg nekik azon kedvező feltételeket, a melyek a bő terméshozam és jóminőség létrehozásához feltétlenül szükségesek.

## K Ü L Ö N F É L E K .

— **Halottak napja.** Mindenszentek napján egészen nap szakadatlanul zárandokolt a közönség Csáktornya a temetőbe elhunyt szeretteinek sírjához. Az állami tanítóképzőintézet ifjusága is kivonult az intézet volt igazgatójának, Bárány Ignácznak és volt tanárának Bányai J-kabnak a sírjához. Mind két sirt feldisznítotték, kivilágították és mindkét sírnál Nagy Geza intézeti zenetanár vezetés alatt gyászadalokat énekeltek a növénydek négyeskarban. Ezenkívül az ifjuság feldisznította s kivilágította két volt tanuló társának a sírját is.

— **Esküvő.** Langer István tapolczai szolgabíró, Langer Makár bányavári földbirtokos fia, mull hó 24-én esküdött örök hűséget Takács Miczike kisasszonynak, Takács Jenő tapolczai kir. közjegyző kedves leányának Tapolczán.

— 466./fi. 903. **Meghívó.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága folyó évi november hó 10-én d. e. 9 és fél órakor a vármegyház gyűléstermében rendkívüli közgyűlést tart, melynek kizárólagos tárgyat a folyó évi kiadások fedezésére szükséges póthitel kérése képezendi. Mely rendkívüli közgyűlésre l. bizottsági tag urat azzal van szerencsém meghívni, hogy a fenti ügynek előkészítése céljából az állandó választmányi ülés ugyancsak folyó évi november hó 10-én délelőtt 9 órakor tartatik. Zalaegerszeg, 1903. évi október hó 31-én. Dr. Jankovich László gróf, sk. Zalavármegye főispánja.

— **Törvényhatósági bizottsági tag választás Muravidon.** A vármegye szept. i törvényhatósági bizottsági közgyűlése által október 20-ára kitűzött választási napon a muravidai választó kerületben Neusiedler Jenő murakirályi jegyzőt választották meg bizottsági tagnak.

— **Halálozás.** Kandrosics Czeccilia postamesternő hosszú szenvedés után 52 éves korában Bottornyan elhunyt.

— **Athelyezések a postánál.** A pécsi posta és távirda igazgatóság Sanics Sándor csáktornyai posta- és távirda tisztelt és Szabó György zalaegerszegi posta gyakornokot saját kérelmükre kölcsönösen áthelyezte.

— **A községi levelek kézbesítése.** A kereskedelemügyi miniszter a belügyminiszterrel egyetértőleg elrendelte, hogy a községi és körjegyzői székhelyeken levő község (előjáróság, képviselőtestület) címére érkező közönséges és ajánlott levelek mindig a községi és körjegyzőnek, ellenben az olyan községek címére érkező levelezések, a mely községben jegyző nem lakik, rendszerint a községi bírónak, vagy pedig helyettesének kézbesítendőek s csak abban az esetben a körjegyzőnek, ha ezt az illető község képviselőtestülete vagy előjárósága kívánja s e kívánságot a leadó postahivatallal írásbeli megkeresésben közli.

— **Meglopta a gazdáját.** A múlt héten Csáktornyan volt Horváth József hajóhintásnak a szolgálója, Vörös Géza folyó hó 2-án, míg a gazda távol volt, feltörte a gazda ládáját s abból a készpénzt magához véve, megszökött.

— **Tüz.** A múlt héten Tersztenyák Ferencz mártonhalmi lakos földműves lakóháza eddig ismeretlen okból kigyulladt és leégett.

— **A csont, rongy s nyers bőr gyűjtésének szabályozása.** A m. kir. belügyminiszter a fertőző betegségek terjesztésének megállítására érdekében újabb ismét egy fontos rendeletet adott ki, mely rendeletet itt egész terjedelmében közöljük: Tekintettel arra, hogy a csont, rongy s nyers bőr gyűjtése fertőző betegségeket (pl. himlő, difteria, vörheny, leptene stb.) átvitelére adhat okot, különösen olyan esetekben, a melyekben az említett tárgyakért az azok gyűjtésével foglalkozók nyálánságot vagy egyéb enniválót, vagy a gyermekek szájával érintkezésbe jöhető játék s más szereket adnak el vagy cserélnek be vagy ajándékoznak: a kereskedelemügyi miniszter ural egyetértőleg a következőket rendelem. 1. Akik csontot, rongyot vagy nyers bőrt akár gyalogszettel, akár ló s kocsi igénybe vételével gyűjtenek, a rendőri hatóságtól kifogástalan magaviseletüket tanúsító igazolványt tartoznak beszerezni és azt állapotban magukkal hordani kötelesek. 2. A szóban levő tárgyakat gyűjtők nyálánságot s enniválót, továbbá olyan tárgyakat, amelye-

ket a gyermekek szájukkal érinteni szoktak (pl. játékszereket, levonó képeket, írót, palavesszőt stb.) sem nem árusíthatnak, sem cserében vagy ajándékolni nem adhatnak. 3. Csont-, rongy-, s nyersbőrkereskedők helyiségeikben az előbbi pontban említett árukat — amennyiben elárúsítására, becszerelésére vagy elajándékozásra szánták — csonttal, rongygyal s nyers bőrral együtt nem tarthatják. 4. A kik e rendelet határozmányait megszegik, kihágást követnek el s 200 koronáig, nem fizethetés esetén pedig öt napig terjedhető elzárással lesznek büntetve. Budapest, 1903. évi október hó 23-án.

— **Szerencsétlenség lovaglás közben.** Szauer József csáktornyai utlános százados folyó hó 3-án tisztjaisaival Zalaújvár felé akart lovagolni, mely alkalomból az egyik altisztnek a lovát használta. A ló igen vad természetű volt s rendszeren csak a csapatban lehetett rajta lovagolni. Ez alkalommal tehát, mihelyest a lovasa rá ült, megvadult s eszevesztett futásnak indult még a kaszárnya udvarán. Szauer százados minden igyekezete kárba vesztett s a megvadult ló feltartóztathatatlanul vitte Zalaújvár felé. Zalaújváron a Novák-féle korcsmá közelében azután a lovasot oly szerencsétlenül dobta le a ló, hogy súlyos agyrázkódást szenvedett s kezdetben még az életben maradásához sem igen volt remény. Most azonban már túl van a nagyobb veszélyen.

— **A csáktornyai szegények javára.** mindenszentek és halottak napján a temetőben a közönség 72 kor. 60 fillért, s P. F. és társai 3 kor. 40 fillért voltak kegyesek adományozni. A midőn a város előjárósága ezt ill. nyilvánosságra hozza, egyuttal a város szegényei nevében ezuton mond köszönetet a nemes szívű adakozóknak.

— **Gondos anakó figyelmébe.** A gyermekbetegségek ellen való legjobb védekezés az, ha gyermekeiket erőssé, edzetté és a ragályos betegségekkel szemben ellenálló képessé tesszük. Az angol gyermek halandóság azért sokkal alacsonyabb mint a miénk, mert a fent elmondottakra ott kiváló gond fordították s nincs család, a hol a hideg évszak alatt ne fogyasztának a csukamájolajat, mert e szer az, mely óriási nagy táperőnél fogva kiváló nagy eredményeket idéz elő. Igaz, hogy a gyermekek nem szívesen vették be e szert, de mióta a Zoltán-féle csukamájolaj forgalomba jött, azóta minden kifogás elesik s a kiváló szer elterjedése oly nagy, hogy kevés családnál hiányzik s minden gyógyszerárban kapható.

— **Orvosi körökben** már rég ismert tény, hogy a **Ferencz József keserűvíz** valamennyi hasbajló vizet, tartós hasbajló hatása és említésre méltó kellemes ízénél fogva, már kis adagban is tetemesen felülmulja. Kérjünk halározottan **Ferencz József keserűvizet.**

## A köztisztaság érdekében.

(Folytatás.)

2. §.

Az egyes lakrészeknek minden tekintetben való tisztántartása, különösen a házi szemét és konyha hulladéknak a házban e célra rendelt való hordatása s onnan a községben kívül kijelölt helyre való kihordatása az illető lakók kötelessége.

3. §.

Az utcák, köztérek és átjárók tisztítása, öntözése, valamint az utca seprédek kihordása a községet terheli.

4. §.

A község területén levő házak, vagy telkek tulajdonosai, kiknél építkezési, vagy iparüzéssel járó hulladékok gyűlnek egybe, kötelesek azt, va-

lamint azok, kiknek istállójuk van, a trágyát évenként legalább kétszer; több állattal bíró lakók esetéről pedig kiűzendő időközökben, járványos időben pedig valahányszor a hatóság részéről az elrendeltetik, kihordatni.

5. §.

Bármily szemetet, söpredéket, cserepet, vagy hulladékat az utcára, vagy köztérré lerakni, ugy azt magán, vagy nyilvános csatornába behányani, továbbá takarítás alkalmával a porladékat az utcára kihullatni, a portörölkéket az utcái ablakon, ajtón, vagy erkélyen át kirakni, valamint mocskos vizet, vagy bármily más folyadékot az utcára kiönteni tilos; ugyancsak tilos az utcát, közteret, vagy járdát, vagy annak bármely részét hatósági engedély nélkül rakodó helyül használni.

6. §.

Az utcán és köztéren vizelleni, vagy azokat bármiképp bemocskolni, vagy megrongálni tilos.

7. §.

Árnyékszék, pözegezőrök, valamint csatornák tisztítása, a rendkívüli eseteket kivéve, csak éjjeli 10 órától reggeli 5 óráig engedtetik meg; az ürületek más, mint az előjáróság által kijelölt helyre hordani tilos; foganotasítással a gypmester bizandó meg, kinek díjai szabályrendelettel állapítottak meg.

8. §.

Ha árucikk, vagy termények fel, vagy lerakásával valamely utcának, vagy köztérenk bemocskolása nem mellőzhető, tartozik az illető fél heti és országos vásárok kivételével a bemocskolt, vagy beszemeltet tért azonnal megtisztítani és a szemetet s piszkot az arra kijelölt helyre eltávolítani, illetve szállítani.

9. §.

Járdát, vagy gyalogjártót állandóan elfoglalni, azokon állatokat hajtani, rajtnk szekeren, tárgozán vagy kerékpáron közlekedni, azokra padokat, székeket üldölgélésre kirakni tilos.

10. §.

Az utcákon és tereken ültetett fák rongálása ellen s gondozása érdekében minden háztulajdonos, illetve lakó különös figyelmébe ajánlatik, hogy azokra felügyeljen, és a vétkes egyéneket följelentse.

11. §.

A sertés hizlalás iparszerű üzése csakis az illetékes hatóság által engedélyezett helyen gyakorolható.

12. §.

Tilos az egész község területén hulladékat, trágyát az utcákra, vagy utak mellé, üdülő, vagy főközelekedési helyek közelében lerakni. Kivételes esetekben az engedély a község előjáróságától kikérendő.

13. §.

Lovakat és igásmarhákat országos vásárok kivételével az utcán etetni, azokkal céltalanul várakozni tilos.

14. §.

Háztétről és a ház erkélyéről a hónap az utcán való lehányását megelőzőleg a szükséges intéz, vagy óvó jelek mindig alkalmazandók. Ugy szintén háztető javítások is jelezendők. A lehányt törmelék, valamint az udvaron halomra gyűjtött és jég az illető háztulajdonos, gondnok, vagy épület fenntartó által saját költségén az e célra kijelölt lerakodási helyre szállítandó. Az udvarból az utcára havat, vagy jeget kihordani tilos.

(Vége következik.)

Felolós szerkesztő:

**MARGITAI JÓZSEF.**

Kiadó és laptulajdonos:

**FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)**

Sve pošiljke se tičuđ zadržaja novinah, naj se pošiljaju na ime, **Margitai Jožefa** urednika Csáktornya,

**Izdateljstvo:**

knjižara Fischel Filipova, kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znastveni i povučljivi list za puk

Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: vu svaku nedelju.

**Predplatna cena je:**

Na celo leto . . . 8 kor.  
Na pol leta . . . 4 kor.  
Na četvert leta . . . 2 kor.

Pojedini broji koštaju 20 fill.

Obznane se poleg pogodbe i f.1 računaju.

Službeni glasnik: »Čakovačke Šparkasse«, »Medjimurske Šparkasse«, »Šparkasse Okolice Csáktornya«, i. t. d.

**Miseli o dušnim dnevu!**

Minulo je črez ovu godinu vnoogo danov i vnoogo svetkov, koje smo sprevedili vu radosti i veselju. Ali došel nam jeli taj žalostni dan, najmre dušni dan, vu kojem dnevu imel sam biti vu jednim varašu i vidim tam vnoogo ljudstva, vsake fele stare i mlade, muško i žensko pohadjati na grobje.

A ista velika gospoda, i gospoje voziju se na pram grobju, a svaki nosi vu ruki venec, ili zelene cvetje a ima venaca svzke fele dragocenih i priprostih. Ali drago ovo cvetje: svakoga čl.veka dirne vu srce, jerbo cvetje, koje nam je črna zemlja rodila i posušil je ledeni mraz, iz ovoga dragog cvetja načinile jesu človečanske ruke. I zato i ja sem imal želju iti tam na grobje, da vidim tu ljubavi dragoga Boga.

Kada sam došel na ovo grobje, najprije sem se poklonil pred razpelom dragoga Jezusa, zatim sem izmolil otec naš i zdravo Marija, za pokojne dušice. Jim dragi Bog podeli pokoj vekivečni i mira božjega.

Zatim hitim si oči na jednu stran, vidim iti jednoga oca, koji vodi za ruku čerku a dva sinčići idu napre i nosiju venac, i med sobom se razgovaraju, a otec s nagnutom glavom i suznimi očima. Kada su došli na grob, prime otec venec vu svoje ruke i dene ga na križ. Zatim veli: »Draga dečica moja, pomolimo se dragomu Bogu za dragu pokojnu vašu mamicu.

Zatim hitim oči na drugu stran, vidim iti jednu mladu gospu, koja ide sama sva vu črnini samo njoj pomaže nositi venec sluzkinja. Kada je došla na grob, prime vu ruke venac i dene ga na križ. Zatim nasloni svoju glavu na križ i počme razmislavati o mudrosti dragoga Boga. Segurno znam da je mislila, da kak su denes leto išli obedva i nije ni najmenje mislil, da bi ga u mladosti najlepši tužna smrt pokosila i tak rano vu črni zemlji gnjilil. Izmišlavala se ona iz velike časti njegove, i veselja srca svojega:

Ali ipak rekla je naj se nepuni moje volja, nego i dragoga Boga.

Za tem vidim iti jednu staricu, koja više nosi svoje telo svojim palicami nego nju nosiju njezine noge i ona nosi prosti venac i smotak svečice.

Sigurno i ona je imala svoj ga dragog dobrog para i na dalje svojim vnućem je nažgala i počelila ove svečice — na više grobov. Zatim ide suznimi očima pred razpelo Jezusa i veli: hvala i dika budi, da još jesem živa i mogla sem dojt i donesti venec svojemu dragomu paru. Ali sigurno znam, da nigdar više nebudem nosila!

# MEDJIMURJE

Zatim hitim oči na drugu stran, vidim iti društvo mlade gospode, njihova oči i lica nišu žalostna, ona su došla samu zato da vidiju ljudstvo kak se razvijaju po grobju. Sigurno, da oni još tam nikoga nemaju.

Opet oči hitim na jednu stran, vidim iti sakuplenu decu, koja idu bez oca i matere, to su pravi siromaki, oni iščeju i brišeju svoje suze i med sobom se razgovaraju, kak su nesrečni, ali jedan je batrivi sveskupa, veli: Ja se iz reči mojega oca, koj je na smrtnoj posteli govoril: »Deca draga ja vas preporučam dragomu Bogu, koji je stvoril nebo i zemlju, on vas bude hranil, samo mu se molite i prosite!

Zatim ide velika prošecija, kak da i svaka hiža ima na grobju mrtvo telo. I ono je serce bilo žalostno, da nisam mogel duže gledati, ovu veliku žalost, zatim zvoni žalostno zvoniju, kak da govore: Človek spomeni se gustokrat iz poslednjh tvojih, ter nigdargrešil nebudješ.»

Složil: **Kralics Mihály**  
u Podbrestu.

## G o s p o d a r s t v o.

### Za odgojivanje stvari zbiranje.

III.

Ako već odlučili se jesmo tim, da na kakov cilj želimo konja odgojivati, onda moramo se odlučiti nato takaj, da kakovu rasu željimo odgojiti. U obče za glavni propis moramo držati ouo, da pariti na kuliko je samo moguće samo spodobnom rasom slobodno je. Iz drugom rečjom, nemojmo pariti svakom telom. Noniusa iz angleskom krvjom, Gidranta iz lipicaivom ili Furiosa s arabskom krvjom. Nego ako ima na dotičnoj nasebini od arabske krvi, pustimo njega iz arabske krvi izleženu našu kobilu, ako Furioso kobilo imamo, izaberimo na nju ako je moguće. Furioso pastuha, s jednom rečjom: spodobno spodobnim kajti pomenjšanost jako redko kada dađe neka dobroga i po takovim načinom na konjskoj nasebini nigdar nebudje jedna tela, nego kuliko ih je, toliko ostane.

Sad pako gledimo, kaj more za zroka biti, da su naše kobile vu velikoj meri jalove?

I kak bi moguće bilo, barem po nešto pomoći, da vnoogo lepo utanje za skakanje potrebita plaća i radi kobile jalov če njeno zdržavanje, da ne dospije čisto pod kvar?

Vu vnoogim dogodjaju zrok je tomu pastuh, zrok je na državni postatbini vpešana navada i postupanje, nego vu jako vnoogo dogodjajih zroki jesmo mi sami ta-

kaj iz našimi falingami i s našim zapušćenjem. Vu prveših dvieh falingah ne stoji nam jako vu našoj oblasti za pomoći, nego vu poslanji da kako, ako strogo pred očima držimo i pazimo sledeća

Glavni propis neg stoji pred svakim gospodarom taj, da ako je njegova kobila skotila, nju na 8— ali najknesnije na 9 dan k pastuhu nek žene, kajti onda se još najleži zabreja kobila i čim duže čeka, tim teže se poprime. Ako vu štali još sada i nepokažuje, vu najvišešem dogodjaju, ipak sada već na se pusti pastuha. Ako gdo jalovu kobilu pelja k pastuhu, neg na skrbi ima, da horuja istinska bude; ar ima istinska i lažne horuje. Istinska horuja je onda, ako kobila pastuha zamo njegovu duhu već iz daleka počuti, vodu spusti, lažna horuja je onda, ako kobila radi svoje žegelivosti ipak iz sebe vodu pusti, repa svojega doli stisne; vu takvim dogodjaju nigdar ni slobodno pastuha na nju pustili, nego pričekali potrebito je na ono vreme, kada imenuvana izvunešna znamenja sva se videla budu. Osobito zapamlti se imaju oni gospodari, koji svoje kobile iz državnimi pastuhu pariju, kajti ovi zapoved imaju i držiju se k devetomu danu, akoprem moguće je, da njihova kobila već peti dan želi podpunoma pastuha, još na drugu, tretju devetinu opet samo lažno horuju kaže i ovo je zrok, do po 4—5 skakanju nije imala uzpjeh žrebe prijeti i po takvim načinom kobila je jalova ostala.

Lezeši je vu tem slucaju on ga položaj, koj iz svojim lastovitim pastuhom da skakati. Najglavniji posel ovdje je taj, ako to želimo, da naša kobila žrebe poprime, onda nesmemo se ravno k devetomu danu strogo privržiti, nego ako to vidimo, da naša kobila se horuje, pustimo na nju žrebe, ako mogući jesmo, i po takvim dogodjaju nebudemo se tužili, da su nam kobile jalove ostale.

Još nešto osobitoga! Po skakanju kobilu simo tamo moramo voditi i nesmijemo nju na jednim mestu stali pustiti, jako se varaju oni, koji tak sudiju, da nekuliko minut preganjati nju treba, nego na suprot stali nit jeden trenutak ne dopušćajmo, nego vodimo nju jedan fertalj ili pol vure, doklam njezino napijanje prestane.

\*

Sad pako prejdem na rogate marhe odgojenost.

Ako koj gospodar nato odlučil sebe, da iz rogovatnu marhum iz stalnostjmu bude pripovanu krmu pohranil i na peneze obrnul, onda prije svega toga mora se odlučiti takaj da kakovo pleme nakani odgojivati, tojest koje tele odgojenost prikladna bude najbolje, magjarsko plemeli, ali pako iz za-

padne strani izhadjajuće? Vu Magjarskim orsagu iz vekše strani danas već, kad su pašniki gori iz orani ali na jako malo prostoru stišnjeni vreme je sada ovdje magjarske marhe odgojivanje podupirati, navlastito pako pri malem gospodarstvu.

Ne velim, da dominiumi ali budi takovi vekši gruntaši, koji za dosta velikimi pašićami ladaju, koji za stran svoju rogovatu vozu marhu sami odhranjuju, da bi ovo izvanredno dobro pleme i za delo osobito prikladnu vozu marhu zapravili: ovdj još ima odgojivanjâ prava, nego kod malih gospodarov, osobito vnoгих mestah pri nas, gde nema za dosta pašića, gde rogovata marha tak rekuć lijam do zetve, kad se na sternišće zeneju pretrucana jesu vu štali k jaslom privezana lätnu dobnu sprevdjati, po takovih mestah magjarskoga plemena rogovata marha se nemoguća odgojivati, ar vu štali držea izgubi sva ona dobra svojstva, s kojimi je prvje ladala.

Med takovimi okolnosti, lada već od magjarskoga plemena rogate marhe o gojivanja hasna nedonaša, najbolje čini svaki mali gospodar, koj od takovoga plemena kravu ima da nju proda i od zapadnoga plemena marše sebi priskrbi. Zato nek si nikaj nepremišljava nit ne daje pariti magjarskoga plemena kravu iz zapadnoga kraja bikom, nego izraven od napadnoga plemena kravu dozene si uter vu svoju štalu

Sad, kada su već po magjarskoj zemlji na više mestah švajcariju podigli, nit nemremo si misliti, da bi ona gospodaru hasna donasala, hasna samo na taj način donasala bude, ako budeju nastojalo na tom, da onu kravu koja na dan tri četiri litre mleka da, iz onakovoga plemena kravom premenili koja iz istom onom hranom 6—7, da pače i s deset litri mlekom naplaća bude. Po kojih stranih švajcarsko društvo već vpelali jesu, tamo jedino saino od odgojenja rogovate marhe hasna ima se nadjati gospodar. Nego glavnodele je ovdj takaj ono, da izabrati si ima za odgojenje takovo pleme, koje za taj cilj najbolje prikladno bude potrebno je marhu ovo takaj dobro i uredno hraniti, ar ovdj takaj istinski ovo prirječje imade mesto, da »konj koti ždrebe, ali obrok mu je njegov mat« tele takaj samo iz dobrom hranom i obrokom mogući jesmo dobro gori odhraniti, na tuliko, da kad je 2—3 let staro da iz jednim malim hasnom naplati nam za zdržane stroške.

Nemrem van dakle stovani gospodari preporučiti za dosta, da trsi te si priskrbeti po najprije na kuliko je moguće čiste krvi krave, i to pako iz gora rečenih zrokov, iz zapadnoga plemena, ali bonyhadi, ali berni ili simmenthali plemena, od ovih izhadjajuće potomce iz osobitom paskom izaberite si van na dalešnje odgojivanje. Nego naj ne činiju tak, kak nekoiji mali gospodari navadni činiti jesu, da ako njim od zapadnoga plemena bika skotila, iz najvećšem dogodjenjem ostavi ga za bika, ne brini se za drugo, samo da pisani bude. Takov človek ni samo da občinskomu odgojeničtvu čini kvara, nego sam sebi takaj, kajli ako ono tele, koje nije za odgojivanje željam sposobno, 3 ali 4 tjedna dobnue starosti nek odhiti, kad bi tri leta staro bilo, kakti junca draže bi mogel prodati, ali kakti bika, ar takovo koje nije sposobno za odgojivanje, nemre ga kupiti odgojitelj, iz rizikom hodi takovo, dok na suprot pisano za krmljenje 3—4 stare junčke trgovci jako is-

čuju i dok za 3 let staroga magjarskoga junčka dobi 150—160 korun, dot čas za jednoga dobrog 3 ljet staroga junca dobi 200, ali još više korun takaj za njega.

Pri zapadnom plemenu najglavnija potreboća je dobrog dojeničtva, zatim krmljenost i napokon vozenia sposobnost.

Da je dobra dojnica pokazuje nam najprije veliko vime, doklam puno je iz mlekom, kad se pako podoji skupa spadne i spondiji spodobno postane. Med zadnjimi stegnami bivše tak zvano mlečno zrcalo, po črevi do kraja ležeće mlečne žile, fina koža, mehka dlaka, droben rep, krotko gledanje i istinska fina mala kravka glava. Koja ovakova znamenja nemaju, onakove za zločeste dojnice držimo. Od jedne iz takvimi svojstvami nadeljene krave izleženo tele, ako ono na izvansko telo gledač formu i pleme kaže, slobodno ostavi se na pleme na odgojivanje.

Vnogo više skrbi i preglednosti zavdaju nam bikji telici za odgojivanje zbiranju. Ovdj oštro moramo zdržati sledeća: Za odgojenje bikje tele, budi ono bernsko ali simmenthalsko, ali bonjhadsko pleme — glava da mu je malo k biku spodobna bude i svigdar bela, nesmije još niti okolu očuih krpe ili tak zvane očalje imati, — ružine farse, svetle lampe, rogi njegovi vojsko žuti da budeju. Rogi najlepše ako stojiju kre svake strani jednako, i doli stojeći takaj moreju biti kajli ovdj cimer, ravno nije tak važna stvar, kak pri magjarskom plemenu. Šinjak njegov jak bucmast, nego preveć težek nek n-bude, po grlu mora jednak biti. Hrbet neka bude čim dugši i jednaki, bolje je da bude mali višei nego nizak. Prsovina gliboka, široka da jesu, ar ovo je dobro na pluća gledač njegove noge debele i jake da budu, farba bika, od svilne žutosti malo bolje črlena, med žutom i črlenom najstoji. Glava bela, noga repna kućma, i počrvina bele farbe, tela ostale strani črlene, i to na kuliko je moguće malo pisanane. Pri pažnjih takaj je neodprosljivo svojstvo, da ružne farbe moraju biti. Kak brž črni, ali budi samo črnkasti pažli se pokazuju na teletu, ono već za bika nije sposobno, takovo tele svakako ima se odhiti — Stovani moji gospodari! Ako se bud-moga držali za odgojenje, nam potrebne stvari zbiranju i ako budemo našu marhu bolje hranili, tim prije došlo bude ono vreme, da naši sejmi jači i jači postaneju, onda iz gojenjem marhe skopčeno naše gospodarstvo za segurno imamo se nadjati, da lepoga prihodka bude nam nosilo. Daj Bog, da tak bude.

po **Makay István**

—M. F.—

(Konec.)

## Kaj je novoga?

### Novo ministarstvo.

Grof Khuen—Hédervári Károly ministarpredsednik i s njim svi ministri su se zahvaljili. Novi korman je imenuval Njegov Veličanstvo kralj. I to za ministarpredzidenta gospodina grofa Tisza Istvana. Novo ministarstvo je vu prošlim torku položilo prisegu vu ruke kralja. Želimo novomu kormanu, naj na hasen domovine i naroda vodi posle orsačke!

### Dr. Wlassics Gyula.

Čakovečkog kotara ors. ablegat kakti uinister se je zahvalil. Njegovo Veličanstvo

kralj prijel je njegovu resignaciju i njemu za dobro i hasnovito službovanje velikoga križa reda Leopolda je daruval. To je tak visoko odlikovanje, kojega samo redki ljudi dobiju. Mi grafuleramo ovdj našem gospodinu ablegatu i prosimo ga, da naj bude i nadalje zagovornik naših potrebočah, kaj bude on vezda kakti neodvišni človek još bolje včiniti mogel.

### Zakaj ne terjaju porcije?

Vnogi naši čitatelji neznaju, da zakaj ne terjaju vu vezdášnjem vremenu porciju. Jesu takovi, koji veliju, da zato, ar bude Medjimurje pak k Horvatskoj zemlji spadalo. To nije istina. Koji to misliju i tak gavoriju, oni zatajiju svoju domovinu. Medjimurje nigdar nebude k Horvatskomu orsagu spadalo. Porcija se za to ne terja, ar orsačko spravišće nemre dozvoliti niti terjanje porcije, niti novačenje, tojest stelingu zbog neodvišne, iliti leve stranjke, dok nebude soldačto nove zakone dobilo. Porciju nikomu nebudu šenkali, i zato spametno čini on, koj svoju porciju izplati, ar kada se mu zaostatki nabereju, težko bude onda platiti mogel. Vu orsačkim spravišču još traja borba med ablegatom zbog soldačkog zakona, ali budu se za nekuliko lijednov poririli pak onda budu i porciju pobirali, ako drugač nebude išlo, s ekšekucijom.

### Izbornost ženske.

Najlepše pripovesti dohadja glas od izhodnoga puka, da kak je postala žena? Tak je lepa, tak je dopadna ova pripovest, da se človečanska duša na vėke raduvala bude vu njoj. Tak na priliko poljeg hunduške mitologije na sledeći način nastala je žena. Paradrachma svėta stvoritelj ide uter vu svoj mihelj, da tamo formu da — žene. Nego — nepovoljno spazi. — da pri muskarca stvorjenju sva njegova dobra svojstva je ponucal. Vu gliboku misel došavši, premišljavajući si vu svojoj glavi načine. Napokon na sledeći način dojde. Po redoma jemle, od meseca kruglinu, od pletenca ljepotu vlastitost, od kače gibkost, od trave mehkoću, od cvetja ljepotu, od sunca sjajne trakove, od goluba krotkoću, od oblakov suze, od zajca plašljivost, od tigriša nemilosrdnost, od pava gizdost, od papige spomenek, od mačke potajnost i Paradrachma zmožen stvoritelj sva ova lepo skup pomeša i stvori mužkarcu pajdasicu iliti ženu.

### Deset jezer ljudi bez stana.

Tak zvani Kurier novinar telegrafira Varsavsky-u iz Bakube, da vu Harazan kotaru podjednim strahoviti potres uniščuje. 8. občinah su zevsema porušena. Od osem stotih hiž nit jedna nije cela ostala, 400 stotih pako ni tuliko pokvarile se jesu, da vu njih stanovati ni moguće. Do sada do 99 mrtvih ljudih skopali jesu iz ruševine. Na više stotih računaju, koji su aldovom postali potresu. Do deset jezer ljudih ima, koji bez stana i gladu podvrženi jesu.

### Iz Mure van vzeto mrtvo telo.

Prošastnoga meseca 18. dana vu Muraszerdahelyske občine hataru iz Murskoga potoka jedno do 30 ili 35 ljet staro od težakog ili mesterskog stališu spodobno već gnjiloč podvrženo mrtvo telo vzelo bilo je van. Telo kak sudiju, već tri ili četiri tjeđnov težalo je vu vodi. Oprave već nije bilo na njem, jedino samo cipeli bili jesu nje-mu na nogaj s debelimi čavli nabitim pod-

platom ledovje pako s jednim remenom zvezano. Telo bilo je do 160 cm. visoko, rednoga narastaja i jakimi kotrigami. Na l - voj ruki palca bilo vidite, da je falingasti isto tako na kazitelj, i na srednjim prstu.

### **Drzoviti tolvaji.**

Iz Domašinec po imenu Mezga Lukacs meseca oktobra 8 dana na Čakovskim sejmu je kravu prodal, po dobroj trštvi napulit se k Pečurnika oštariju, da semalo tamo okrepi. Ovdj pri jednim stolu k samo sedećemu pridružili se jesu drugi četiri mužkarci, koji su od soldačke vizite na nekuliko kupic vina takaj bili nuter došli. Po spomenku zavvediju od Merga Lukača, da je kravu prodal i da za nju doblene peneze u svojem notesu ima. Nato kak se vidi, ovi četiri tudji se dogovorili jesu, da Mergu zopijeju i peneze od njega vzevemu, ar kad su na večer okolo sedme vure iz oštarije otišli bili, med Buzaš i Pusztafa jeden pograbi pijanoga Mergu i z nožom se zagrozi i peneze potrebuje od njega. Merga se branil, nego njega na zemlju hiti i vze-me iz žepa notesa, vu kojem su bili penezi i onda se razbežiju. Drugi dan, kad se Merga bil streznil, za sva se dobro sećal, javi čakovečkim žandarom. Žandarstvo je taki zavvedilo zadrzovite tolvaje, medju kojemi tri bili jesu iz Zalaújvara, jeden pako iz Dravaszentivana. Svoje činjenje ravno jako tajiju, nego iz svega se vidi, da su oni ti pravi i radi toga su nje i zadržali.

### **Človek vu medvedolovki.**

Vu svojem znanju bez pelde glas dohadja iz Pobausko lipoťvarmegijje zvane občine. Jeden Hamlassa zvani pemske zemlje mladi človek pri pobauskim logaru se zdržaval letne ove dobi. Jako ljubeci yadasi-ju, višekrat cele dneve hodil je po šumi. Da tak dugo ostane logar, si nikaj hudoga o tom mislil nije. Nego opomene toga mladoga človeka, da vu šumi ima jednu medvedolovku nastavljeno, neka pazi da vu nju ne dospe. Opomena mu badava bila. Mladi človek je nuter stupil vu medvedolovku, od koje dve jake železi se skup povdale jesu i on se za obodve svoje noge vlovil. Hamlassa nikak se ni mogući bil od ovoga nepovoljnoga mesta osloboditi i tam leži celi dvadeset vur dugo. Na zadnje se ipak reši od te strašne nevolje i omedleni sruši se skup. Vu takovem položaju najde njega logar, koj taki doktora pozva k njemu. Mladomu ovomu človeku, pri času obodve njegove noge budu morali odrezati.

### **Streljeni fiškal.**

Velike lotrije igranost na nikaj spravilo je Hajdu Illés szentandraškoga imućnoga gospodara takaj. Na igranje nagovorili jesu nesrećnoga človeka i zevsema na siromaštvo deli.

Na nikaj spravleni človek krvoločnik je sada postal. Od celoga pripećenja sledeća javiju:

Hajdu Illes szentandraški stanovnik još prošastnoga leta je med prvč gospodare spadal vu svojem selu. Dve sto mekot zemljam bil je gospodar, koje nikakov dug teršil nije. Vu minućem letu je pripetilo, da Hajduja nagovoril je jeden Blaumanfeld Ignac zvani tamošnji žitni tergovec, da nek se na veliki lutriji igra. Hajdu privoli i za kratko vreme zgubil je svega svojega lepoga imetka. Vu propad je došel i od ono-

ga vremena najmre od protuletja dr. Flesch Lipot fiškal, Blaumanfeld tergovca šogor hasnuje Hajduja imetek. Na nikaj došavši človek s velikom žalostjum gledal je do konca po letu, kako njegovo silje pšenicu i zito, koje je još on bil posejal, sad drugi žnjeju, i to ravno oni isti njegovu neprijatelj, koji su njega na nikaj spravili. Šva ova je nekak ipak mogućen bil pretrepti. Nego ono, da vu njegovih gorihac drugi bi bratvu držal, ovo već nije mogućen bil gledati. Vu vreme bratve okoš desetete vure dojde gore vu gorice Flesch Lipot svojim šogorom Blaumanfeld Ignacom. Koma da došli jesu, fiškal i šogor tamo pred prešom dok spominali se jesu, iz poljeg bivše kuruzne zemlje počuje se glas od puške i fiškal vu prsa pogodjeni zrusi se na zemlju. Blaumanfeld po strelbi odbeži vu prešu. Braći videli su, da Hajdu Illés spuškam iz koruze van beži. Hajdu niti ne taj, da on nebi bil ubojac da pače kad su žandari k njemu došli valoval je taki pred njimi, da je on bil taj ubojnik, koj je bil strelil fiškala, kojega nije imal nakanenje streliti, nego zato ga ipak nemiluje. Kuglu sam Blaumanfeldu odlučil, koj je njega na siromaštvo del. Fiškala mrtvoga odpejalji jesu vu selu, odkud po telegramu dali su na znanje vu Ujvaru stanujućoj familiji od pripećenja. Napadnika pako zadržali jesu.

### **Ogenj.**

Rebernik Filipa 2. brežnog kotara Rimšćak zvanoga mesta stanovnika dvoru okoloćega meseca 21. dana njegov kotec, kak sudiju po samo voljnju vužiganju se vužgal i tim kotec hiža, štala i škeden zgorel je, osim toga vu njih bivša pohištva, krma i sva gospodarstvena dugovana sa jedno iz nekuliko pernatimi stvarima skupa zgorela jesu. Ukupnoga kvara do 1171 korun činiju, medju kojemi kvara trepećenoga nikaj nije bilo assekurirano.

### **Bolestan hrvatski ban.**

Grof Pejačević Tivadar hrvatskoga bana beteg se podjednjo pobolšava, poljeg doktorevih mnenjah je već preko presel od pogibelnosti.

### **Samoubojni podsudac.**

Iz Žolne javiju, da Gjurus Kornel Nagybice podsudac ove dane pred poldanom se strelil. Još mladi i ljubezan činovnik kak sudiju, radi obiteljnoga zroka odlučil se je na smrt.

### **Medjtmurski muzeum.**

Prošasti tjeden Dugovich Pala vdovica jednu sablju, starinskoga od puškenoga praha i špriha rožica i starinsku pištolu za stran medjtmursko muzeuma Isto tako Fejer Jožef vu štrigovščaku ležećih svojih gorihac prigodom reguliranja nadjene jako starinske ostruge poslal i obećal je, da iz pazljivostjum imal bude skrb nato, da na istom ovom mestu, gde je negda trdjava štala, ako što takvoga starinskoga dugovana našli težaki budu, takova takaj za stran muzeuma poslal bude. Za poslata pako na ovom mestu hvala se izručuje.

### **Zbriranje učiteljice.**

Vu Murašiklošu sad na novo podignjenu občinsko školu po imenu Csemez Jolan zvanu diplomiranu naučiteljicu zebrał je školski stol.

### **Kokošnji tolvaji.**

Vu minućem mesecu čakovečkoga kotara okolici jako vno go mladine pokrali jesu, nego za tate nikak nisu mogući bili zavvediti. Vu minućem broju pisali bili jesmo, da 18 od Magjaries Ferenc vđovice iz Bužijaša 24 mladine odnesli jesu. Osim toga, kak se nam sada do znanja stavi 17, od Štefi Istvana iz Pusztafa stanovnika 21 mladinu, od Martinsevics Janoša također iz Pusztafa stanovnika 3 guske 3 race, 24 od Holetics Marije iz Nagytalu 15 mladine od Bužman Anne 5 mladine, od Kralics Janoša 4 race i još više toga pokrali jesu i to navek ponoći nepoznati tolvaji. Nego 24. po noći najmre ipak se jesu vkanili bili ar su vu mrežu došli. Najmre Toth Antal i Szűcs Janoš žandari ovoga dana po noći su na patroli bili i vu Zrinyitalvinski šumi okolo pol tretje vure zestanu se iz dvemi človeki iz horvatskoga orsaga po imenu Beziak Martin i Posedi Jožefom, koji vno go mladine sobum nesli jesu i prama Varaždinu išli. Na za iskazati se potrebuvali su od tih noćnih putnikov, nego buduć po istinski se nisu znali iskazati, prišli jesu nje. Sada se anda zeznalo, da ovi dva ljudi načinili su svu ono mladinsko tolvajstvo radi trgovine.

### **Cirkvena imenuvanje i premešćenje.**

Zagrebečki kardinal Sanič Štefana posvećenoga mladoga svedenika, koj je theologičke svoje nauke prošastoga ljeta vu zagrebačkim seminariumu zvršil, vu Drava-vašarhely za kapelana imenuval. Tkalec Augustina dravavažarhelyskoga kapelana pako vu istoj ovoj časti vu Raču (Horvatski orsag) premestil je

### **Smrtnost.**

Petrics Ignaca čakovečkoga varaša bivrova sin po imenu Petrics Mihaly vu osemnajst letnoj dobi po kratkim betegu 31. oktobra po noći od jednoj vuri je vumerl. Pokopališće se na sevete posle podne od dvema vurami zvršavalo. Lahka mu nek bude zemljica!

### **Mesečliver.**

Küfner Jakob bečki špolar je već od davna mesečlivi. Vnogo neprih imal je već zbog toga. Nevolja ova je ove dane po noći ga vu strahovitu nesreću doterala. Küfner vu Kőbányi svojom ženom Bukovski Mariom vu jednoj hiži stanuje. Küfner minućeg meseca 26. dana vnoći iz postelje se stane, naprvo vze-me iz kiste jednoga noža, s kojim spečoj zeni vrata na dugoma zarezje, koju se poljeg postelje zatim na zemlju zrusi. Na veliki krič žene susedi skup — sdobežiju, i slobodu — jakom nju predaju. Nerećna žena je već vumirala, kad su njoj doktori ranu vezali i vu Rokuš špital peljali. Küfner na redarstvo se plaću bil tužil, da nije znal, kaj je činil. Tim se bil branil da ga ova nevolja već višekrat pohođila i pameti rešila. Redarstvo ga zato ipak zadržalo i doktorom na pregledanje izručilo.

Odgovorni urednik:

MARGITAI JOZSEF.

Sorsjegyek eredeti árban kaphatók:  
**FISCHEL FÜLÖP (STRAUSZ SÁNDOR)**

==== könyvkereskedésében ====



**Csáktornyan**  
**H i r d e t m é n y.**

Ezennel közhírré tételik, hogy a *Magyar Királyi Pénzügyminiszterium* ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztályosorsjáték (*XIII. sorsjáték*) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak.

Az I. osztály huzása **1903. november hó 19. és 20-án** tartatik meg. A huzások a *Magyar királyi állami ellenőrző hatóság* és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történnek a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utca felől.) — Sorsjegyek a Magyar Kir. Szab. Osztályosorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.

Budapest, 1903. évi október hó 25-én.

*Magy. Kir. Szab. Osztályosorsjáték igazgatósága.*  
 Lónyay. Hazay.

Traži se oženjeni sluga, sa odraslom djecom imadu prednost. Pla-  
 ća prema broju članova obitelji za rad sposobnih. Upitati ke kod

**Josipa Troboza** u Stefanju kod Belovara u  
 ===== Horvatskoj.



574 2—3

**ÉRTESÍTÉS.**

A ki olesó kamatra törlesztéses pénzkölcsönt tetszés szerinti időre  
 bármikori teljes vagy részbeni visszafizetés jogosultsága mellett akar fel-  
 venni, forduljon teljes bizalommal alulírott ügynökségi irodámba, a hol a  
 leggyorsabban minden előleges költség nélkül szerezheti azt meg.

Ezen iroda foglalkozik továbbá ingó és ingatlanok adásvételének,  
 birtok haszonbérbe adásának és vételének közvetítésével.

**Fleiner Mór,**

hatóságilag engedélyezett  
 és törvényszékieleg bejegyzett ügynök.

Olcsó kőszén!

Olcsó kőszén!

Mindenmő  
bel- és külföldi  
fekete és barna kőszén  
nagyban és kicsinyben  
a legolcsóbb árakért

házhoz szállítva kapható

Stráha Testvéreknel  
Csáktornyan.

Olcsó kőszén!

Olcsó kőszén!

577 --2

**Alkalmi vétel!**

**Bámulatos olcsó!**

1 méter (120 centiméter széles) Loden

**1 korona**

1 egész ruhára való 5 koronáért kapható

**HESSEL áruházában**

Csáktornyan.

955 26—





A régóta jól bevált

# MAGGI-

## IZESÍTŐ ELŐNYEI

534 28—



- 1. Finom ízt** kölcsönöz leveseknek, mártásoknak, főzelékeknek stb.; tekintetben páratlan a maga nemében és utólérhetetlen.
- 2. Nagy kiadóssága** folytán használatával takarékoskodni kell, nehogy az étel ízét elyomja.
- 3. Kényelmes használat** ellentétben a tömött huskivona- tokkal.
- 4. Olcsó ár** mivel már üvegeskékben 50 fillértől kezdve kapható és az üres üvegeskék legolcsóbban utántölthetnek.



### Gabona árak. — Ciená žitka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	kor fill.
Buza	Pšenica	14.50 —
Zab	Zob	11.00 —
Rozs	Hrč	10.50 —
Kukoricza uj	Kuruza nova	10.40 —
» » ó	» stara	12.20 —
Árpa	Ječmen	10.50 —
Fehér bab uj	Grah beli	16.20 —
Sárga » »	» žuti	16.10 —
Vegyes » »	» zrnčan	13.00 —
Lenmag	Len	17.00 —
Bükköny	Grahorka	11.00 —

## Kiváló szerencse Töröknél! Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereseménnyel többet fizetünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a leg- utóbbi 5 hónapban a

### 3 legnagyobb nyereseményt és pedig:

a 605.000 koronás nagy jutalmat az 57080. sz. sorsjegyre,  
a 100.000 „ főnyereseményt a 74366 „ „  
a 90.000 „ „ a 10978 „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyereseményt.

Ajánljuk emellett, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysors- játékban újból

**110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény**

jut és összesen egy hatalmas összeget.

**14 millió 459.000 koronát**

sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

**A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben**

**1.000.000 korona.**

Továbbá 1 jutalom 600.000. 1 nyeresemény 400.000.

1 à 200.000. 2 à 100.000. 1 à 90.000. 2 à

80.000. 1 à 70.000. 2 à 60.000. 1 à 50.000.

1 à 40.000. 5 à 30.000. 3 à 25.000. 8 à 20.000.

8 à 15.000. 36 à 10.000 korona és még sok egyéb;

összesen **55.000 nyeresemény és jutalom 14.459.000**

korona összegben.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — 75 vagy K. 1/4 eredeti sorsjegy frt. 120 vagy K. 3.

1/2 » » 3.— » 6.— » 12.

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk.

1903. évi november hó 19-ig

bizalommal hozzánk beküldeni.

## Török A. és Tsa

bankháza Budapest.

**Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték üzlete**

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei

Központ: Teréz-körút 46/a. I. fiók: Váczi.-körút 4/a. II. fiók: Mu- zeum-körút II/a. III. fiók: Erzsébet-körút 54/a.

Rendelőlevél levágandó.

**TÖRÖK A. ÉS TÁRSA bankháza, Budapest.**

Kérek reszente vezettel együtt küldeni.

I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos ter-

Az összeget korona összegben

utánvételezni kérem postautalvánnyal küldöm mellékelem bankjegyekben (bélyegekbén)

A nem tetsző törlendő.

Pontos cím:

III Egy csésze jó tea kedvelője III  
ooo mindig csak ooo III

## INDRA TEÁT

kér, mely Kína, India és Ceylon leg-  
finomabb teáinak keveréke. Valódi  
o csakis eredeti csomagolásban. o

Főraktár:

### MRAZ TESTVÉREK

fűszer-, csemege-, anyag-,  
festék-, kőszén- és faszén kereskedése

**CSÁKTORNYÁN.**

1917 11 30

Ungar Ignác és Fia Kassa.

\*\*\*\*\*

## KASSAI MAGPERGETŐJE

vesz mindennemű

### TOBOZOKAT (zapfen)

Tölgymakkot, vadgeszte-  
nyét, stb. stb.

Elad mindennemű magvakat  
tölgymakkot, vadgeszte-  
nyét, stb. stb.

**UNGAR IGN. és FIA**  
Kassai Magpergetője KASSA.

1917 8 3

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni,

**Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN (Triest mellett) ajánlja belöldi!**

# GYOGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógyszerész-egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

1/1 palack 5 korona      1/2 palack 2'60

**Kapható: CSÁKTORNYÁN,**

**TODOR R.-utóda fűszerkereskedésében.**

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) a fent említett intézetben (WIEN IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemizserek vizsgáló intézete által Wien IX. Spitalgasse 31. ...

Vegyi ellenőrzés a cs. és kir. belügyi miniszterium által jóváhagyott kísérleti állomás és elemizserek vizsgáló intézete által Wien IX. Spitalgasse 31. ...

910. 31—52



606 sz. 1903.

## Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a perlaki kir. járásbírótság 1903. évi V. 333/i. sz. végzése következtében Wollák Rezső ügyvéd által képviselt Rosenberg Rezső csáktornyai lakos javára Leitner Adolf szoboticzai lakos ellen 628 K. 93 f. s jár. erejéig 1903. évi október hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 735 kor. 22 fill.-re becslült következő ingóságok, u. m.: boltiáru cikkek, állványok, szobabutorok, horok és hordók nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a perlaki kir. járásbírótság 1903. V. 333 sz. végzése folytán 628 K. 93 f. tőkekövetelés ennek 1903. évi

szeptember hó 16. napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 85 kor. 88 fillérben bírólaga már megállapított költségek erejéig a helyszínén, vagyis Szoboticzán alperes lakásán leendő eszközlésére

1903. évi november hó 13. napjának d. e. 10 óraja

határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az árverezendő ingóságokat mások is le és felül foglaltatták, s a azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. § értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Csáktornyán, 1903. szept. 10. 533—1



— Mindennemű —  
közönséges és finom  
o fajta o  
**gyümölcsfa**  
(alma, körte stb.)  
mindenkor kap-  
ható  
**Bzik Máttyás**  
kertesznél,  
**Csáktornyán.**

Jó családból való  
fiú  
**tanonczul**  
felvétetik  
**TOMKA GYÖRGY**  
vas- és fűszerkereskedésében  
ALSÓLENDVÁN

Köszén a legolcsóbb fűtőanyag.

Sikerült az **ajkai** és **iváneczi** köszénbányák képviselőletét Csáktornya és vidéke részére megnyernem. Kitünő minőségű, **száraz, fekete** és **barna köszén** korlátlan mennyiségben és jutányos áron kapható.

Viszontelárusítók-  
nak tetemes áren-  
gedmény!

**Todor R.** utóda  
**Csáktornya.**

A Richter-féle  
**Liniment. Caps. comp.**  
Borgony-Pain-Expeller  
egy régi kipróbált háziszser, a mely már több mint 33 év óta megbízható bedörzsolésül alkalmaztatik **léczrésnyel, csúszal és meghüleséknél.**  
Intés. Silányabb utanzatok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csakis eredeti üvegeket dobozokban „Borgony” védjeggyel és a „Richter” czegjegyzéssel fogadjunk el. — 80 f. 1 k. 40 f. és 2 k. árban a legtöbb gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél **Budapesten.**  
Richter F. Ad. és tarsa,  
csák és kir. udvari szállitók  
Rudolstadt.

550 6—40

576 2—12